

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Hieta Päivi

Kehittämishanke

Verhoilijasta asiantuntijaksi – asiantuntijasta opettajaksi

Lyhyen verhoilukurssin opetussuunnitelma

Työn ohjaaja Jukka Nurmi
Tampere 4/2012

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Hieta, Päivi
Verhoilukurssin opetussuunnitelma
31 sivua + 9 liitesivua
Huhtikuu 2012
Työn ohjaaja Jukka Nurmiaho

TIIVISTELMÄ

Kehityshankkeen tavoitteena oli saada aikaan itselleni työkalu verhoilukursseja varten. Olen vetänyt eripituisia verhoilukursseja kansalais- ja kansanopistossa, mutta en ollut laittanut aihepiiri-, tuntisuunnitelma- tai palautteen keräämistä mitenkään ylös. Tässä kehityshankkeessa keräsin kokemukset yhteen, mietin parannuksia entisiin käytäntöihin, ja laadin palautteenantolomakkeen. Aluksi tarkastellaan käsityön merkitystä ja verhoilu-alan koulutusta.

Opetussuunnitelman avulla voin jatkossa markkinoida osaamistani eri oppilaitoksille, joissa verhoilukurssi voi tuoda lisäarvoa opiskelijoille. Kurssisuunnitelmaa on mahdollista muokata lyhyempään tai pidempään kurssiin.

Asiasanat: Verhoilu, käsityö, verhoilu-alan koulutus, verhoilukurssin opetussuunnitelma

Sisällysluettelo

1 Johdanto	5
2 Käsitön merkitys	6
3 Verhoilualan koulutus	8
3.1 Satulasepistä verhoilijattareksi	8
3.1.1 Huonekaluverhoilun ja ammattikunnan kehityksen historiaa	8
3.1.2 Koulutuksen kehittyminen	10
3.1.3 Naisistunut ala	11
3.2 Nykyinen koulutus	11
3.3 Tulevaisuuden näkymiä	13
4 Opetussuunnitelmatyön keskeiset käsitteet	15
4.1 Opetussuunnitelman perusteet	15
4.1 Opetussuunnitelma	15
4.3 Toteutussuunnitelma	15
5 Verhoilukurssin opetussuunnitelma	16
5.1 Koulutuksen lähtökohtia	16
5.1.1 Koulutuksen arvoperusta	16
5.1.2 Verhoilijan ammattitaito	16
5.2 Koulutuksen kohderyhmä	17
5.3 Koulutuksen tavoite	17
5.4 Koulutuksen toteutus	17
5.5 Opintojen muodostuminen	18
5.6 Koulutuksen sisältö	18
5.7 Opiskelijan arviointi	19
6 Pohdinta	20
Lähteet	22
Liitteet	23
Liite 1: Aihepiiri- ja tuntisuunnitelmat	23
Liite 2: Tiedustelukysymykset ja vastaukset	25
Liite 3: Palautelomake	31

1 Johdanto

Kehittämishankkeeni kohteena on lyhyen verhoilukurssin opetussuunnitelma. Olen toiminut entisöinti- ja verhoilualan yrittäjänä vuodesta 1996. Liki koko sen olen tehnyt yritystoiminnan ohessa opetustyötä, mutta en ole laatinut kursseille selkeätä opetussuunnitelmaa. Kehittämishankkeeni tavoitteena on helpottaa omaa opetustyötäni laatimalla asianmukaiset suunnitelmat, aikataulut ja palautteenantolomakkeet lyhyelle, n. 60 -70 tuntia käsittävälle, kurssille.

Aluksi tarkastelen käsityön merkitystä ihmiselle. Suomen kielessä sana käsityö voi merkitä niin ammattimaista toimintaa kuin askartelu ja harrastustoimintaakin. Käsitöiden tekeminen voi parhaimmillaan auttaa ihmistä muodostamaan itsestään positiivisempaa minäkuvaa antamalla voimakkaita onnistumisen tunteita. Tarkastelen myös verhoilijan ammatin ja verhoilukoulutuksen kehittymistä Suomessa sekä tulevaisuuden näkymiä. Käsityöalalla verhoilijan ammatti on suhteellisen uusi Suomessa verrattuna vaikkapa puusepän tai kultasepän ammattiin. Käytännössä verhoilijakoulutus on ollut koko olemassaolonsa ajan jatkuvassa muutoksessa. Oma verhoilukurssini on myös yksi verhoilukoulutuksen uusia muotoja ja siten osana tuota kehitystä.

Lähdin aikanaan opettamaan asiantuntijan roolissa. Viimeisten kahden vuoden aikana, opiskelujeni edetessä, olen huomannut ajatteluni muuttuneen. Ehkä minä olen opettaja?!

2 Käsityön merkitys

Käsityö, omin käsin tehty! Kokemus voi olla huikaiseva. Se voi muuttaa käsityön tekijän minäkuvaa, eikä työn tarvitse edes olla suuri. Onnistumisen kokemus on voimauttavaa. Parhaimmillaan onnistumisen kokemus on itsetuntoa nostavaa ja elämyksellistä. Aihetta lähestyvät myös Pöllänen ja Kröger verkkokirjoitelmissaan Käsityön erilaiset merkitykset opetuksen perustana (2001) ja Näkökulmia kokonaiseen käsityöhön (verkkoversio 2005) Siinä he toteavat, että käsityö voi tarjota yksilölle itsetuntoa nostavaa ja henkistä tasapainoa sekä viihtymistä lisäävää tekemistä. Käsityö kasvattaa kokemuksellisen tekemälläoppimisen kautta luovuutta, oman toiminnan suunnittelua ja aktiivisuutta tavoitteen saavuttamiseksi, epävarmuudensietokykyä ja taitoa ratkaista ongelmia. Tätä kautta voi oppija saada sellaisia itsetuntoa kasvattavia onnistumisen elämyksiä (*flow*-kokemuksia), että hän oppii arvostamaan työtä ja osaa arvioida omaa työskentelyprosessiaan ja taitojaan tietoisesti. (Reflektointi)

Ihmisen ylivertainen taito käyttää käsiä ja työkaluja on siivittänyt ihmiskunnan selviytymistä sekä yhteiskunnan ja kulttuurin kehittymistä. Käsitöiden tekeminen oli ennen luonteva ja välttämätön osa ihmisen arkea. Tänä päivänä ihmisen ei tarvitse elääkseen tehdä astioita ruoan säilytykseen, vaatteita lämpimikseen tai työvälineitä vaikkapa puun käsittelyyn. Kaiken saa halutessaan ostaa rahalla (Tämä koskee tietenkin vain teollistuneita maita). Ihmisten aika meni elämälle välttämättömien asioiden tekemiseen. Vapaa-aikaa ei nykyihmisen käsittämällä tavalla ollut ja kaikki ihmisen elämää helpottavat uudistukset otettiin ilolla vastaan. Lopulta ollaan tultu siihen tilanteeseen, ettei ihmisen todella ole tarvinnut välttämättä tehdä mitään käsityöksi luokiteltavaa elääkseen. Käsityön merkitys on siis muuttunut. Se, mikä ennen oli eilinehto, on muuttunut harrastukseksi. Ihminen tekee asioita silkasta tekemisen ilosta. Ei siksi, että se olisi välttämätöntä. Kädentaidot eivät kuitenkaan ole merkityksettömiä työelämässä. Monet ammatit perustuvat edelleen hyvään kädentaitoon ja vaikka tänä päivänä käsityötä ammatikseen tekeville aineellinen toimeentulo voi olla niukkaa, työ palkitsee tekijänsä henkisesti.

Käsityön sanotaan elävän ns. jälkipostmodernin ajan murrosaikaa. Pöllänen ja Kröger (2001) pohtivat kirjoitelmassaan mitä merkitystä käsityöopetuksella voi tässä

tilanteessa olla. Millaisia valmiuksia se lapsissa ja nuorissa kasvattaa, millaisia mahdollisuuksia se antaa harrastuksena kaikille ihmisille? Lähtökohtana käsityönopetuksessa tulisi olla elämässä tarvittavat valmiudet, jolloin on korostettava oppijoissa olevia voimavaroja sekä epävarmuuden sietokykyä ja kriittisyyttä. Käsityö voi antaa monipuolisia käytännön järkeen liittyviä valmiuksia selviytyä elämässä ja osallistua yhteiskunnan toimintoihin tilanteessa, jossa yhteiskunnalliset muutokset ovat nopeita ja perinteinen palkkatyöyhteiskunta rakoilee ja muuttaa muotoaan. Käsityö voi merkitä yleisen harrastamisen ohessa tekemistä, joka lisää taloudellista, fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointia ja elämänhallintaa. Se voi parhaimmillaan merkitä osalle ihmisistä myös yrittäjyyttä, ammattia ja toimeentuloa.

Käsityö harjoittaa esim. käden ja silmän yhteistyötä ja hienomotoriikkaa. Pölläsen ja Krögerin (2001) mukaan käsityöllä voi olla myös oppimishäiriöiden sekä kognitiivisten ja sosiaalisten kehityshäiriöiden korjaamisessa oma tärkeä osansa. Käsitöiden tekeminen tarjoaa aitoja, käytännönläheisiä ongelmanratkaisutilanteita sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Käsi voi ohjata tekemisen ja kokemisen kautta informaation prosessointiin, reflektointiin ja oppimiseen. Kädentaitojen vahvistaminen voi tukea monipuolisesti vammaisten, heikommat akateemiset valmiudet omaavien tai opiskelun muuten vaikeaksi kokevien elämässä selviytymistä ja tarjota kokemukselliseen oppimiseen ja tekemiseen painottuvan vaihtoehdon teoriaopinnoille.

Ihmisille tärkeitä ovat myös käsitöiden tekijät ja tarinat. Isovanhempien tai vanhempien valmistavat esineet kertovat ihmisen ja suvun tarinaa. Ne saavat omat juuret tuntumaan konkreettisilta ja muistuttavat työn tehneestä ihmisestä. Taidokas käsityö herättää ihastusta ja kiinnostuksen ihmisestä työn takana. Käsityö luo siten merkityksiä sellaisillekin ihmisille, jotka eivät ole osallistuneet sen tekemiseen. Kädentaidot nousevat esiin myös ns. vaihtoehtoisessa elämäntavassa itse tekemisenä tai tuotteiden

kierrättämisenä ja uudistamisena sekä yleisemmin ekologisiin perusteisiin liittyvänä tietoutena.

Kuvio 1: Perintösohva verhoiltuna (Kuva: Päivi Hieta)

3 Verhoilualan koulutus

Verhoilijan ammatti on huonekalualan arvostettu ja perinteinen käsityöammatti. Verhoilijan työ näkyy kaikkialla asutussa ympäristössä. Verhoillut huonekalut ovat vain osa näkyvää työtä. Huomaamatta jää usein, että myös esim. autojen, veneiden ja lentokoneidenkin penkit, kuten myös monien hoitokalusteiden tarkat päällystykset, ovat verhoilijoiden tekemiä. Verhoilualan koulutus on eriytynyt kolmeen osaan; perinteinen verhoilu, teollinen verhoilu ja ajoneuvoverhoilu. Teollinen verhoilu on alan suurin työllistäjä. Perinteiseen verhoiluun erikoistuneet verhoilijat toimivat useimmiten yksityisyrittäjinä. Uusin ammattinimike on sisustaja. Sisustaja osaa kolmen perinteisen käsityöammatin, verhoilijan, maalarin ja puusepän työtehtävät ja toimii yhteistyössä sisustusarkkitehtien ja sisustussuunnittelijoiden kanssa. Verhoilijalla pitää olla kykyä työskennellä pitkäjännitteisesti, itsenäisesti ja taloudellisesti. Häneltä vaaditaan hyvää muoto- ja tyyliä, loogista päättelykykyä sekä hyvää fyysistä kuntoa. (Verhoilualan perustutkinto 2000)

3.1 Satulasepistä verhoilijattareksi

3.1.1 Huonekaluverhoilun ja ammattikunnan kehityksen historiaa

Verhoilu kehittyi, kun kuninkaat ja ylhäisö halusivat pehmustaa istuimia ja verhoilla asuinhuoneidensa seiniä. Huoneiden sisustuksessa alettiin 1400-luvulta lähtien käyttää yhä enemmän tekstiilejä. Myös huonekalut ja koko sisustus alkoivat kehittyä vähitellen ja muuttua tyylikausittain. Ranska ja Italia olivat verhoilun kehityksen johtavia maita. Ammatin muotoutumisessa Euroopassa voidaan havaita kaksi kehityslinjaa: sisustusverhoilu ja huonekaluverhoilu

Puuseppien/tuolintekijöiden ja satulaseppien ammateista huonekaluverhoilu muotoutui omaksi ammattikunnakseen 1400-luvulta lähtien. Nahka oli päällysmateriaalina suosittu 1600-luvulle asti. Tästä johtui, että satulaseppien merkitys huonekalujen verhoilijoina oli huomattava. Heillä oli nahankäsittelytaito, joka puuttui sisustusverhoilijoilta. Satulasepiltä ovat peräisin myös useat työkalut, joita käytetään verhoilutyössä vielä nykyäänkin.

Verhoilu on Suomessa nuorempi ala kuin muissa Pohjoismaissa. Suomen ensimmäisen verhoilijoiden ammattiryhmän muodostumisesta ei tiedetä paljoakaan. Vaikutteita Suomeen tuli sekä Tukholmasta että Pietarista. Satulaseppien ammattikunta perustettiin Helsinkiin vuonna 1771. Asiakirjojen mukaan ensimmäiset huonekaluverhoilijat olisivat toimineet Turussa 1840-luvulla. Verhoilutyötä lienee tehty jo aiemminkin, mutta maalarien, satulaseppien ja puuseppien nimikkeellä. Ensimmäiset huonekalualan mestarit olivat entisiä puuseppä- ja satulaseppämestareita, jotka olivat aloittaneet huonekalujen valmistuksen satula- ja puusepännöiden ohessa.

Verhoilijan ammatti oli tyypillinen kaupunkikäsiyöammatti. Ammattikunnat säätelivät mestarien määrää ja ammatin harjoittamista varten myönnettäviä porvarisoikeuksia. Vuonna 1868 säädettiin Suomen kaupungeissa elinkeinovapaus ja ammattikunnat hajotettiin. Käsityöläiset saivat harjoittaa ammatiaan vapaasti, mutta he joutuivat hankkimaan luvan maistraatilta. Kaupunkeihin perustettiin käsityöläisyhdistyksiä, jotka pyrkivät pitämään ammattitaidon ennallaan jakamalla kisällin- ja mestarikirjoja. Vuonna 1899 perustettiin Helsinkiin verhoilijain ammattiosasto. (Hakala, Kukkakallio & Ylönen 1999) Reilut kolmekymmentä vuotta myöhemmin kymmenen helsinkiläistä verhoilijaa kokoontui päättämään verhoilijamestareiden yhdistyksen perustamisesta. Keskustelussa tuotiin esille muun muassa se kurittomuus, mikä vallitsi Helsingin verhoilijoiden keskuudessa. Työn laatu kärsi hintakilpailussa ja huolta aiheuttivat myös ammattitaidottomat alalle tulijat. Suomen verhoilijamestarieliiton perustava kokous pidettiin 11.9.1931. (Verhoilijamestariliiton www-sivut)

Kuvio 2: Verhoilijan työkaluja (Kuva: Päivi Hieta)

3.1.2 Koulutuksen kehittyminen

1900-luvun alussa käsityön ammatillinen opetus oli lähinnä kansallissiveellistä ja painottui kansalaiskasvatukseen. Kaupungeissa mestarina toimiminen edellytti moraalista ja yhteiskunnallista kelpoisuutta. 1800-luvun lopulla, jolloin ammattikuntainen oppilaskasvatus oli murentunut ja mestarin auktoriteetti vähentynyt, odotettiin koulujen huolehtivan myös tästä puolesta. (Kotilainen & Simpanen 2003, 27). Esim. Helsingin käsityökoulua ylläpitävän yhdistyksen säännöissä määriteltiin vuonna 1880, että ”oppilaaksi hyväksymisen ehtona oli, että oppilas asuu siveellisessä kodissa sekä on tunnettu hyvästä käytöksestä”. (Laine 1931, 20).

1920-luvulla kotiteollisuuskouluja toimi eri puolilla maata, mutta useimmiten niiden tilat olivat puutteellisia ja opettajien palkkaus niin huonoa, että jopa 70 % mieskotiteollisuusopettajista etsi töitä muualta. Vuonna 1929 syntynyt laki ja 1930 siihen liittyvät asetukset vakauttivat koulujen valtionavun suuruuden ja niiden perusteet. Uuden lain myötä sana kotiteollisuus vakiintui koulujen nimiin. (Kotilainen & Simpanen 2003, 11)

Verhoilutöitä tehtiin huonekalujen valmistuksen yhteydessä ja esim. 1930-luvulla Lahden huonekalutehtaat tekivät oppisopimuksia puusepän ammattiin pyrkivien kanssa. Puusepän töiden ohella he oppivat huonekalun valmistuksessa tarvittavat työvaiheet mm. verhoilujen tekemisen. (Tähtinen, Oksanen, Carlborg & Hietavuo 2009, 18) Vuonna 1942 aloitti toimintansa Invalidisäätiön ammattikoulu (nyk. Keskuspuiston ammattiopisto). Ammattikoulu otti heti alusta asti verhoilun koulutusohjelmaansa. Lahden teollisuus- ja rakennusalan ammattikoulussa alkoi verhoilukoulutus 1955 ja Teuvalla vuonna 1959. (Liite 2) Kolmen kuukauden mittaisen verhoilukurssin kokemukset Teuvalla olivat myönteisiä, joten kurssitoiminnan aloittamiseen haettiin lupaa. Vuodesta 1960 alkaen verhoilutoiminta on säilyttänyt paikkansa laitoksen opetusohjelmassa. Opetusta kehitettiin ja ryhdyttiin järjestämään perusopetuksen lisäksi myös jatkokursseja. Uudet oppilaat aloittivat ns. non-stop-periaatteen mukaisesti opiskelun porrastetusti eri aikoina. Verhoilukurssit olivat laatuaan ainoat erikoiskurssit koko maassa ja siksi myös oppilaat voitiin valita koko valtakunnan alueelta. (Niemelä 2009, 13, 24)

Yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet myös koulutuksen sisältöön. Lahden teollisuus- ja rakennusalan ammattikoulussa perinteistä verhoilua opetettiin 1970-luvun alkuun asti kunnes työelämäyhteistyön tiivistyttyä huomattiin, ettei työelämässä ollut juuri tarvetta perinteisille työtavoille. Sen myötä perinteisen joustinverhoilun opettaminen lopetettiin ja siirryttiin kokonaan nykyaikaisiin teollisiin työtapoihin. Myös koulutuksessa pyrittiin toteuttamaan teollista työtapaa ja tehtiin enemmän sarjatyöprojekteja. Oli leikkaajia, ompelijoita päällystäjiä, jne. 1980-luvun lopulta alkaen perinteinen verhoilu kysynnän myötä pikkuhiljaa palasi opetussuunnitelmiin ja sarjatöidenkin määrä opetuksessa väheni. (Liite 2)

3.1.3 Naisistunut ala

Verhoilijan ammatti on perinteisesti ollut miesten työtä juontuen juuri satulasepän ja huonekalupuusepän ammateista. Kun verhoilu eriytyi omaksi alakseen, alkoi alan naisistuminen. Myös työvälineiden kehittyminen ja työergonomian parantuminen ovat edesauttaneet asiaa, vaikka silti työ lasketaan fyysisesti keskiraskaaseen luokkaan.

Varsinainen murros tapahtui 1980-luvun loppupuolella siten, että tänä päivänä aloittavissa ryhmissä miehiä on korkeintaan n. kymmenen prosenttia. Liitteessä 2 esitetty taulukko verhoilijoiksi valmistuneista miehistä ja naisista on vain yhden koulun tilasto, mutta sama kehitys on tapahtunut kautta linjan kaikissa verhoilijoita kouluttavissa oppilaitoksissa.

3.2 Nykyinen koulutus

Verhoilija

Koulutus verhoilijan ammattiin hankitaan toisen asteen ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa, joka on 3-vuotinen. Tätä nimitetään nuorisoasteen koulutukseksi ja sitä järjestävät ammatilliset oppilaitokset, joilla on kyseinen koulutuslupa. Perustutkintoon johtavaa verhoilija koulutusta järjestetään myös aikuiskoulutuksena, jossa opiskelija näyttää osaamisensa näyttötutkinnoissa. Koulutuksen pituus riippuu jo olevasta osaamisentasosta. Osaamiskartoitus tehdään jokaiselle henkilökohtaisesti hakeuduttaessa tutkinnon suorittajaksi.

Verhoilijakisälli ja verhoilijamestari

Pidemmälle ammattitaidoissaan harjaantunut tai lahjakas, perustutkinnon suorittanut tai jo työelämässä oleva verhoilija voi hakeutua suorittamaan jatkotutkintoja, sekä niiden yhteydessä järjestettäviin oma-ehtoiisiin osaamista täydentäviin opintoihin. Nämä koulutus ja tutkintosuoritukset tapahtuvat yleensä työn ohessa - monimuotokoulutuksina. Koulutukset kestävät yleensä 6-24 kuukautta. Tutkintoja suorittamaan voi hakeutua myös ilman koulutusta, mikäli riittävä ammattitaito on jo olemassa. Tutkintosuoritukset arvioi tutkintotoimikunnan hyväksymä kolmikantainen arviointiryhmä, joka koostuu alan ammattilaisista. Jatkotutkintoja ovat ammattitutkinto eli verhoilijakisälli sekä erikoisammattitutkinto eli verhoilijamestari, joka on alan korkein tutkintotaso. Verhoilijamestarin erikoisammattitutkinto antaa kelpoisuuden myös opettajan opintoihin ammattikorkeakouluissa.

Oppisopimus

Perinteinen tapa kouluttautua verhoilijaksi on myös oppisopimus, jota voi hyödyntää opiskelun kaikilla portilla, oppipojasta mestariksi. Oppisopimusta voi käyttää myös henkilöstökoulutukseen ja yrittäjän omaan pätevytykseen.

Oppilaitoksia, jossa annetaan verhoilu- ja sisustusalan koulutusta mm.

Heltech	Helsinki
Keskuspuiston ammattiopisto	Helsinki
Koulutuskeskus Salpaus	Lahti
Savon ammatti- ja aikuisopisto	Kuopio
TAO Turun Ammattiopisto	Turku
TEAK	Teuva
Työteho-seura	Rajamäki

(Verhoilijamestarieliiton www-sivut)

Harrastuspiirit

Sisustusalan nousun myötä ihmisten kiinnostus omien huonekalujen kunnostukseen on lisääntynyt. Siihen kysyntään vastaavat erilaiset työväen- ja kansalaisopistojen kurssit sekä kansanopistojen vuoden mittaiset sisustukseen, verhoiluun ja entisöintiin perehdyttävät koulutukset. Se on tuonut myös monille perinteisen verhoilun ja entisöinnin osaajille työllistymismahdollisuuksia ja monet tekevät ohjaustyötä oman toimintansa ohella.

3.3 Tulevaisuuden näkymiä

Verhoilijoita tarvitaan tulevaisuudessa. Isoin haaste on lähinnä siinä, että suurin työllistäjä, teollisuus, ei kiinnosta nuoria. Päijät- Hämeen alueella tehdyn tulevaisuuskyselyn perusteella alan koulutukselle on edelleen tarvetta. Verhoilijoita on jäämässä paljon eläkkeelle ja yritykset tarvitsevat työvoimaa. Työ huonekaluteollisuudessa ei tunnu kuitenkaan olevan nuorison keskuudessa kovin suosittua tällä hetkellä ja valmistuvista harva haluaa työllistyä siten. (Liite 2)

Niiden, joiden suuntautumisvaihtoehtona on perinteinen verhoilu, lähes ainoa työllistymisen vaihtoehto on yrittäjäyys. Kaikilla ei kuitenkaan ole halua eikä edellytyksiä yrittäjiksi. Yrittäjänä toimiminen on, työn käsityövaltaisuuden vuoksi, taloudellisesti epävarmaa ja riskialtista. Monet verhoilijat ovat ottaneet toimenkuvansa oheen mm. verhojen, tyynyjen ym. valmistuksen. He voivat siten miettiä asiakkaille kokonaisia sisustuksellisia ratkaisuja ja myös toteuttaa ne. Yksityisyrittäjien menestymismahdollisuudet paranevat, jos heillä on osaamista useammalla alueella. Uutena työllistymismahdollisuutena ovat tulleet harrastuspiirit ja sisustaja-koulutukset, joissa verhoilijat voivat toimia ohjaajina.

Liitteessä 2 oppilaitosten edustajat arvioivat verhoilija-koulutuksen tulevaisuutta. Kaikki kyselyyn vastanneet arvioivat verhoilijoiden koulutusmäärien pysyvän joko samana tai hieman laskevan. Osa kouluista on suuntautumassa sisustus-koulutukseen, johon yhtenä osana kuuluvat verhoilun perusteet. Sisustaja-koulutusta on tällä hetkellä tarjolla runsaasti. Viime vuosina lisääntyneet sisustusohjelmat ja – lehdet ovat lisänneet

kiinnostusta koulutukseen huimasti. Todennäköisesti koulutustarjonta tulee jossain vaiheessa lähivuosina tasaantumaan. Sisustus-alalla ei Suomessa ole valtavasti työpaikkoja, vaikka koulutus on laaja-alaista ja antaa valmiuksia monenlaisiin töihin. Vaihtoehdoksi muodostuu yrittäjäys ja siinä tullaan kohtaamaan samoja haasteita kuin verhoamo-alan yrityksillä.

Viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana tapahtunut muutos ajattelussa on lisännyt tietoisuutta vanhojen huonekalujen arvosta. Sen myötä perinteisen verhoilun osaajien työt ovat lisääntyneet. Ihmisten tietoisuus luonnonvarojen tuhlauksesta lisääntyy, joten olettaisin tämän vaikuttavan myönteisesti verhoilijoiden työtilanteeseen tulevaisuudessa. Nyt mietitään tarkemmin, halutaanko ostaa uutta, vai kunnostetaanko vanhaa, vaikka se tulisi maksamaan saman, tai jopa enemmän, kuin uusi huonekalu. Tämän kehityksen näkisin jatkuvan edelleen.

Kuvio 3:Kangasmallistot ovat verhoilijan työkalu (Kuva: Päivi Hieta)

4 Opetussuunnitelmatyön keskeiset käsitteet

4.1 Opetussuunnitelman perusteet

Opetussuunnitelman perusteet on määräys, jolla koulutuksen järjestäjä veloitetaan sisällyttämään koulu- tai järjestäjäkohtaiseen opetussuunnitelmaan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Määräyksellä varmistetaan koulutuksellisten perusoikeuksien, tasa-arvon, opetuksellisen yhtenäisyyden, laadun ja oikeusturvan toteutuminen. Opetushallitus seuraa opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden toiminnallisia vaikutuksia pääasiassa koulutuksen arvioinnin yhteydessä. (Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet)

4.2 Opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma (OPS) on suunnitelma siitä, miten opetus järjestetään. Suomessa opetussuunnitelmat perustuvat opetushallituksen määrittämiin opetussuunnitelman perusteisiin. Se antaa perustan kaikelle opetus- ja kasvatustyölle sekä arvioinnille ja kehittämistyölle.

4.3 Toteutussuunnitelma

Toteutussuunnitelma (TOTS)

kuva opetussuunnitelman sisällöt tarkemmin ja esittää, miten koulutus käytännössä toteutetaan.

Kuvio 4: Joustimia (Kuva: Päivi Hieta)

5 Verhoilukurssin opetussuunnitelma

5.1 Koulutuksen lähtökohtia

5.1.1 Koulutuksen arvoperusta

Verhoilu- ja sisustusalan arvoperusta pohjautuu perinteiseen kädentaitoon, kierrätykseen ja kestävään kehitykseen. Yhteiskunnallisena tehtävänä on vaalia arvokkaiden käsityöperinteiden säilyttämistä tuleville sukupolville.

5.1.2 Verhoilijan ammattitaito

Verhoilijalta vaaditaan hyvää käden ja silmän yhteistyötä, muoto- ja tyylitajua, värisilmää sekä perinteiden kunnioittamista. Monet työvaiheet vaativat pitkäjänteisyyttä ja tarkkuutta. Alan ammattilainen voi omalla työllään vaikuttaa tuotteen laatuun ja myönteisen asiakaspalvelun avulla kehittää asiakkaan makua, tyylitajua ja vaatimustasoa. Verhoilijan ammattitaitoon kuuluu sisustustyylien ja huonekalujen luonteen tunnistaminen. Hän osaa ottaa ne huomioon ja opastaa niiden suhteen tarvittaessa asiakasta.

Kuvio 5: Pikkutuolin istuimia (Kuva: Päivi Hieta)

5.2 Koulutuksen kohderyhmä

Verhoilukurssi on muokattavissa erilaisille kohderyhmille ja oppilaitoksille. Sisustaja-koulutuksissa se toimii sellaisenaan verhoilun osiona, muokattuna kansalaisopistoissa verhoilukurssina tai käsi- ja taideteollisissa kouluissa valinnaisviikojen verhoilukurssina. Tuntimääriä lisäämällä koulutukseen saadaan syventäviä opintoja ja mahdollisuuksia tehdä vaativampia verhoilutöitä.

5.3 Koulutuksen tavoite

Koulutus auttaa ymmärtämään verhoilijan erikoisosaamista vaativan ammatin ja tuo näkyväksi verhoilijan työn ympäristössä. Verhoilemalla vanhoja huonekaluja edistetään samalla kestävän kehityksen ja kierrättämisen ajattelua.

Koulutuksessa opetetaan verhoilun perusteet, mutta se ei anna valmiuksia toimia verhoilijana. Opiskelija saa valmiudet teollisuusompelukoneen käyttöön, ymmärtää kaavoittamisen perusteet, osaa käyttää tekemäänsä mallikansiota apuna verhoilun suunnittelussa, osaa verhoilla pikkutuolin istuimen ja käyttää tavallisimpia verhoilijan työkaluja. Koulutuksen tavoitteena on myös kehittää järjestelmällisyyttä, arviointikykyä ja itsekritiikkiä työn suunnittelussa ja laatutason arvioinnissa. Verhoiluopintoihin kuuluu olennaisena osana eri aikakausien sisustustyylien tunnistaminen ja tavoitteena on, että opiskelijat saavat samalla kokonaiskuvaa Euroopan historiasta 1500-luvulta tähän päivään saakka.

5.4 Koulutuksen toteutus

Koulutus on toteutettavissa tilaajan toivomassa aikataulussa. Edellytyksenä on, että koulutuksen tilaajalla on tarkoitukseen soveltuvat tilat ja koneet. Kurssilla käytettävät materiaalit opiskelijat hankkivat omalla kustannuksellaan elleivät ne tule tilaajalta.

5.5 Opintojen muodostuminen

Opinnot muodostuvat verhoilun teoriasta, harjoitustöistä ja yrityskäynnistä. Teoriaosuudessa tutustutaan teollisuusompelukoneeseen, huonekalun rungon rakenteeseen ja pehmustukseen, kankaiden käyttö- ja laatuominaisuuksiin, verhoilutekniikkaan, ammattisanastoon sekä tyylioppiin. Harjoitustöinä suoritetaan pikkutuolin istuimen vaahtomuovi-pehmustus ja verhoilu, irtopäällisen (tai kiinteän verhoilun) suunnittelu ja valmistus omaan (tai asiakkaan) tuoliin, erilaisiin verhoilussa käytettäviin somisteisiin ym. tutustuminen sekä mallikansion valmistus. Yrityskäynnillä tutustutaan verhoomoon sekä siellä käytettäviin työkaluihin ja materiaaleihin.

Kuvio 6: Teollisuusompelukone (Kuva: Päivi Hieta)

5.6 Koulutuksen sisältö

Verhoilun teoria perehdyttää opiskelijat siihen mitä vaaditaan verhoilussa käytettäviltä materiaaleilta, koneilta ja mitä huonekalussa on näkyvän pinnan alla. Kangasmenekin laskemista ja leikkuusuunnitelman tekoa harjoitellaan esimerkkitapauksen avulla. Mallikansioon ommellaan erilaisia sauma-, kulma- ja helmamalleja, joita käytetään verhoilussa. Samalla opiskelijat saavat harjoitusta ompelukoneen käytöstä ja ideoita harjoitustyönä tehtävän irtopäällisen toteutukseen

Kuvio 7: Tästä lähdetään... ym.

Harjoitustöissä opiskelija saa konkreettista käsitystä miten pehmustemateriaaleja ja kankaita käsitellään sekä siitä miten verhoiluun tarkoitettuja koneita ja työkaluja käytetään. Opiskelijat piirtävät ja suunnittelevat tuoliin tulevan irtopäällisen ensin paperilla. He tekevät mallipiirustukset ja osaluettelot sekä suunnittelevat työ-, ja ompelujärjestyksen ja laskevat materiaalimenekin. Verhoomokäynnillä he pääsevät näkemään millaisissa tiloissa verhoilija tekee töitä ja saavat tutustua perinteisiin verhoilumateriaaleihin, erilaisiin pehmusteisiin, työkaluihin

Tyylipiirissä tutustutaan suurimpien sisustustyylien muotoihin, väreihin ja materiaaleihin. Samalla käydään läpi Euroopan ja Suomen historiaan liittyviä tapahtumia, ihmisiä, taidetta ja rakennuksia aikajanan avulla. Tyylit sidotaan siten aikaansa, joten opiskelijoille tulee tarkempi kokonaiskäsitys aikakausista ja tyyleistä. Opiskelijat valmistavat itselleen ”tyylikartan”, johon siirretään historian tapahtumat ja kuvia aikakauden tyylihuonekaluista ja interiööreistä samoille paikoille.

5.7 Opiskelijan arviointi

Opiskelijan arviointi tapahtuu harjoitustöiden, tyylikartan, palautekeskustelun ja lomakkeen avulla.

Kuvio 8: Tähän tullaan (Kuvat: Päivi Hieta)

6 Pohdinta

Kädentaidot ovat ihmiseltä toiselle siirtyvää pääomaa. Pääoma karttuu, kun sitä siirretään ihmisketjussa eteenpäin sukupolvelta toiselle. Kun yksi ihminen antaa toiselle kaiken tietotaitonsa niin seuraava käyttää sitä luodakseen jotain uutta tai parantaakseen vanhaa. Jos ketju katkeaa, se täytyy aloittaa alusta. Paljon kädentaidollista tietotaitoa on kadonnut, koska on koettu, ettei sillä ole enää ollut tarvetta tai koneet ovat korvanneet käsillä tekemisen. Hyvänä esimerkkinä on pyramidien rakentamistekniikka, jota ei vielääkään ole pystytty aukottomasti selvittämään. Kheopsin pyramidi pysyy edelleen yhtenä maailman seitsemästä ihmeestä.

Opettajana tunnen olevani yksi lenkki tässä ketjussa. Tiedostan, että vaikka minulla on vielä opittavaa, on minulla jo jotain annettavaakin. Jos ei muuta, niin ainakin tunnen velvollisuudekseni pitää liekkiä yllä oman alan säilymisen ja kehittymisen vuoksi. Oma kokemukseni opiskelua ajoilta, kahdenkymmenen vuoden takaa, muistuttaa minua siitä, miten tärkeitä tiedon jakaminen on. Aloittaessani verhoiluopinnot en tiennyt alasta käytännössä yhtään mitään. Koulussa silmäni avautuivat näkemään kokonaan uuden maailman. Opin näkemään vanhojen huonekalujen kauneuden ja ymmärtämään niiden tekemiseen vaaditun taidon ja työmäärän. Opin katsomaan ympäristöä uusin silmin. Uteliaisuuteni käsitöihin ja vanhoihin työtapoihin heräsi täydellä voimalla. Sitä tunnetta opettajana haluan välittää eteenpäin. Koen käsityön merkityksen ihmisenä kehittymisen yhtenä osana ja soisin sen kuuluvan mahdollisimman monelle.

Työtäni varten lähetin kyselyn kahdeksaan oppilaitokseen saadakseni käsityksen milloin verhoilukoulutus on Suomessa käynnistynyt ja millaisia tulevaisuudennäkymiä heillä on. Kyselyyn sain viisi vastausta. Perehtyessäni koulutukseen, havahduin huomaamaan, että verhoilijan ammatti on Suomessa suhteellisen tuore eri käsityöammattien joukossa. Verhoiluja on tehty, mutta muiden ammattiryhmien toimesta ikään kuin sivutuotteena. Ensimmäinen varsinainen verhoilijan ammattinimikkeellä toiminut henkilö on kirjattu Turussa vasta vuonna 1840. Suomen verhoilijamestarien liitto juhli viime vuonna 80-vuotisjuhliaan kun Tanskan liitto täytti 500 vuotta.

Verhoilijoilla on tulevaisuudessakin kyllä töitä, mutta käsityön tekijöillä riittää pohdittavaa, miten yritystoiminnan saa kannattavaksi. Halpamyyntiketjut ovat tehneet verhoilijoiden toimintaa hankalaksi. Nyt on kuitenkin ollut huomattavissa ihmisten ajattelun muutos. Siihen ovat todennäköisesti vaikuttaneet yleinen varallisuuden kasvu, kertakäyttökulttuurin kestättömyyden tiedostaminen ja surkean sohvakaluston osto halvalla. Eriytyminen vain yhden osaajaksi tietää kuitenkin kapeaa leipää käsityöalalla. Ammattitaidon laajentaminen sisustusverhoiluun, opetukseen ym. voi laventaa sitä taloudellisen toimeentulon pohjaa, mitä käsityöyrittäjät tarvitsevat.

Eri oppilaitoksissa tarjotaan opiskelijoille lyhytkursseja eri ammattialoilta. Tarkoitus on opetussuunnitelman avulla tarjota osaamistani sellaisiin oppilaitoksiin, joissa on mahdollisuus pitää verhoilukursseja. Opetussuunnitelman laatiminen auttaa ja helpottaa jatkossa kurssien suunnittelua nyt kun kynnyksellä laittaa suunnitelmat paperille madaltuivat. Koulutuksen tärkein tehtävä on avata opiskelijoille ovi verhoilun maailmaan. Kurssin jälkeen he katsovat varmasti eri silmällä verhoiluja huonekaluja ja sitä miten ne on tehty. Heillä on myös parempi käsitys siitä mitä verhoilijan ammatti on. Toivon, että moni oppii myös huomaamaan vanhojen huonekalujen arvon ja mahdollisuudet niiden kunnostamiseen.

Lähteet

Hakala, S., Kukkakallio, E. & Ylönen, P. 1999. Perinteinen verhoilu. Helsinki: Opetushallitus.

Kotilainen, S. & Simpanen, M-R. (toim.) 2003. Suomalaisen käsityökoulutuksen vaiheita 1700-luvulta 2000-luvulle. Jyväskylä: Suomen käsityön museo

Laine, K. 1931. Helsingin käsityökoulu 1881–1931. Helsinki: Helsingin Uusi Kirjapaino Osakeyhtiö

Niemelä, K. 2009. Aikuiskoulutusta ajassa. Teuvan aikuiskoulutuskeskuksen viisi vuosikymmentä. Teuva: TEAK OY

OPH 2000. Verhoilualan perustutkinto 2000. Viitattu 16.4.2012.
http://www.oph.fi/download/110735_verhoiluala_perustutkinto_tutkinnon_perusteet.pdf

OPH 2012. Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet. Viitattu 31.3.2012.
http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet

Pöllänen, S. & Kröger, T. 2001. Käsityön erilaiset merkitykset opetuksen perustana. Joensuun yliopisto. Viitattu 31.3.2012.
<http://sokl.joensuu.fi/verkkojulkaisut/kipinat/SPetTK.htm>

Pöllänen, S. & Kröger, T. 2005. Näkökulmia kokonaiseen käsityöhön. Joensuun yliopisto. Viitattu 13.4.2012.
http://sokl.joensuu.fi/verkkojulkaisut/tutkivaope/polla_kroger.htm

Tähtinen, H., Oksanen, K., Carlborg, L. & Hietavuo, T. 2009. Kunnosta, kultaa ja verhoile. Helsinki: WSOY

<http://verhoilijamestarienliitto.fi/verhoilualan+koulutus/> . Viitattu 31.3.2012.

-ammattisanasto
-työkalut

2. HARJOITUSTYÖT

-istuinlevyn verhoilu levyn leikkaus
 pehmustus
 verhoilu
 eri kulmatyypit

-kulma-, sauma- ja helmamallien teko

-irtopäällisen teko suunnitellaan irtopäällinen ja
 toteutetaan se

-harjoitustyö jossa on mm. napitusta
 piilopistoja
 koristenauhan liimausta
 koristenyörin ompelua
 koristenaulojen nauлаusta

3. VERHOOMOON TUTUSTUMINEN

TUNTISUUNNITELMA 62 H

- Tunti 1: Kurssin tarkoituksen ja tavoitteiden esittely, verhoiltavan huonekalun mietintää
Tunti 2-6: Pikkutuolin istuimen pehmustus ja verhoilu
Tunti 7-8: Teollisuusompelukoneeseen tutustuminen, ompeluharjoituksia
Tunti 9-18: Mallikansioon tutustuminen ja sen valmistus
Tunti 19-21: Harjoitustyö somisteista
Tunti 22-23: Ompeluoppia ja pehmustuksen teoriaa
Tunti 24: Kangasmenekkilaskelman ja leikkuusuunnitelman teoria ja käytännön harjoitus
Tunti 25-26: Irtopäällisen suunnittelun ja toteutuksen läpikäyminen, erilaisten irtopäällisten, koristeleikkauksien ja – mallien sekä ideoiden etsimistä sisustuslehdistä
Tunti 27-28: Verhoomoon tutustuminen, jonka yhteydessä aine- ja materiaalioppia, ammattisanastoon ja -välineistöön tutustumista
Tunti 29-33: Irtopäällisen suunnittelua, mallipiirustusta ja kangasmenekkilaskelman tekoa
Tunti 34-51: Irtopäällisen valmistusta ja lopputuloksen arviointia
Tunti 52-60: Tyylioppia, ryhmätyö eri tyyleistä ja tuotoksien esittely
Tunti 61-62: Palautteen anto ja kurssin päätös

Liite 2: Tiedustelukysymykset ja vastaukset

Seuraavan tiedustelun lähetin kahdeksaan oppilaitokseen ja sain vastaukset viideltä.

KYSYMYS

Hei,
olen suorittamassa pedagogisia opintoja Tampereen ammatillisessa opettajakorkeakoulussa (TAOKK) ja olisin tarvinnut kehityshankkeeseeni muutamia tietoja oppilaitokseltanne. Hankkeeni aihe koskee verhoilualaa ja yhdessä osiossa tarkastelen koulutuksen kehitystä alalla. Vastauksenne on tärkeä, sillä koulutusta antavia oppilaitoksia on kuitenkin niin vähän.

1. Koska verhoilu-linja on perustettu oppilaitokseenne
2. Paljonko opiskelijoita on valmistunut vuosittain (tiedot toivoisin mahdollisimman pitkältä ajalta)
3. Millaisia suurempia muutoksia koulutuksessa on tapahtunut vuosien varrella
4. Millaisena näette linjan ja opiskelijamäärän kehityksen tulevaisuudessa

Toivoisin vastausta mahdollisimman pikaisesti sillä kehityshankkeeni valmistumisella alkaa olla hieman kiire.

Kiitos jo etukäteen vaivannäöstänne,

Verhoilijamestari
Päivi Hieta
Entisöinti & Verhoomo Wanha Vakka
Kankaanpää
p. 050-5929 134
paivi.hieta@wanhavakka.net

VASTAUKSET

Hei,

Vastaukset kysymyksiin TAO:n osalta ovat alla:

1. Verhoilualan koulutus alkoi TAO:ssa 1994, kaksivuotisena perustutkintoon johtavana ja muuttui 3 -vuotiseksi kun laki muuttui.

(jatkuu)

2(2)

2. Valmistuneita on vuosina 1996 -2008 keskimäärin 14 opiskelijaa/ vuosi ja tämän jälkeen 2009/14 , 2010/13 ja seuraavat valmistuu 2012 keväällä.

3. Koulutus alkoi vuosina 1994 -2008 joka syksy ja sisään otettiin yksi luokka (19 opiskelija/syksy). Verhoilualan koulutus aloitettiin Turun verhoilijamestarien yhdistyksen kanssa yhteistyössä ja olimme koulutusta aloittaessa luvanneet yhdistykselle, että tarkkailemme valmistuvien sijoittumista alalle Turun alueella ja kun toteamme ylikouluttavamme, emme aloita uusia koulutuksia joka vuosi. Näin tapahtui ensimmäisen kerran vuonna 2008, jolloin emme aloittaneet uutta verhoilijaryhmää.

4. Hakeutuneiden määrä on ollut hyvä koko ajan, kuitenkin viimeiset 5 vuotta on määrä laskenut.

Perustutkinnon uudistuksessa 2006, jolloin tutkintoon lisättiin toinen koulutusohjelma, sisustaja, tutkinto sai lisää hakijoita, jotka se kuitenkin joutuu jakamaan kahden tutkintonimikkeen kesken.

Toivottavasti näistä oli apua.

Pirjo Ylönen
apulaisrehtori
TAO, Turun Ammattiopisto
Teijonkatu 5
20750 Turku
p. 041 5498 022
pirjo.ylonen@taos.fi

Heippa.

Tässä näitä vastauksia

1. 1959 on aloitettu verhoilun koulutus

2. Tällaisia valmistuneita löytyi vuonna 2011 27 kpl, v. 2010 29 kpl, v. 2009 48kpl, v. 2008 58kpl, v. 2007 30 kpl, v. 2006 51 kpl ja v. 2005 42 kpl, nämä oli meillä helposti löydettävissä tietokonekannasta

3. Tutkinnot ja tutkinnon perusteet ovat kyllä meillä suurin muutos, myös valtion suhtautuminen aikuiskoulutukseen on meillä näkyvä asia.

4. Opiskelijamäärät tulevat laskemaan jo siitä syystä että väkiluku pienenee. Valtion raha menee työllistävempiin koulutuksiin jos/ja kun tulee pulaa mm. hoitoalalla. Kouluja yhdistetään että kuinka kauan Teakki saa olla Teuvalla Teakkina?

Leila Kakkuri
Verhoilun opettaja, TEAK

(jatkuu)

3(2)

Hei Päivi,

postisi on pomppinut isohkon organisaatiomme portaita alaspäin ja päätynyt lopulta minulle vastattavaksi.

Minkäänlaista kirjoitettua historiateosta ei Lahden ammattikoulutuksesta tietääksemme ole olemassa. Tiedot perustuvatkin suurelta osin pitkäaikaisen (1970–2009) verhoiluopettajamme Reijo Hurmalaisen haastatteluun ja arkistoihin.

Tulevaisuusnäkymistä kävin keskustelua koulutuspäällikkö Hannu Honkasen ja kollega Reijo Wáldenin kanssa.

1. Verhoilualan koulutus on alkanut 1955 Lahdessa Ståhlberginkadulla (Tieto on verhoilijayrittäjä Juhani Laurilan puhelinhaastattelusta, Reijo kun on aloittanut koulun 58 ja muisti että Juhani ollut koulussa ylemmällä luokalla samaan aikaan). Koulun nimi oli tuolloin Lahden teollisuus- ja rakennusalan ammattikoulu.

2. Liitteenä taulukko tiedossa olevista valmistuneista. Tiedot vuosilta -60,-66 ja 1971-96 ovat Hurmalaisen arkistojen vuosikertomuksista koottuja. Aikaisemmilta vuosilta ei näin nopeasti ole tietoja löytynyt. Vuoden 1996 jälkeen verhoilulinjan muutettua Lahden käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen yhteyteen ei vuosikertomuksia enää julkaistu. Siksi ei myöskään tietoja 1997–2001 vuosilta tähän hätään arkistojen kätköistä löytynyt. Tiedot 2002–11 löytyivät uusitusta tietojärjestelmästäme jossa miesten ja naisten määrää ei ole eritelty.

Hurmalaisen pitkäaikainen kollega Esko Kukkakallio (n.1978–2001)sattui vierailemaan täällä kesken tämän postin kirjoituksen. Kyselyäni asiaa hän nosti muutoksista oikeastaan samoja asioita esiin kuin Reijo: Sukupuolijakauman muutos näkyy hyvin taulukosta. Vielä 70-luvulla opiskelijat olivat lähes kaikki miehiä kun taas 80-luvun lopulle tultaessa asia kääntyi pääläelleen. 90-luvulla koulutukseen alkoi hakeutua myös ylioppilaita.

Toinen suuri muutos on työssäoppimisen määrän lisääntyminen. Hurmalaisen muistin mukaan 70-luvun alussa, samoihin aikoihin kun työviikko muuttui 5-päiväiseksi, paikallisten huonekaluteollisuusyriyten Peemin ja Askon aloitteesta alkoi työharjoitteluyhteistyö. Työharjoittelua oli 3 päivää viikosta 4 viikon ajan. Sitä ennen käytännön työharjoittelua tehtiin vain koulussa. Työssäoppimisen määrä on vaihdellut. 90- luvun puolen välin jälkeen ammattikoulun kokonaisopintoviikkomäärä nousi 120 opintoviikkoon entisen 80 sijaan ja kaikille tuli pakolliseksi 20 opintoviikkoa työssäoppimista. Samalla kuitenkin lähitunteina koulussa suoritettavien opetustuntien määrä on pudonnut, ollen nykyisellään n. 28 t/ viikko. 2006–2007 sisäänottoryhmillä oli kokeilussa työssäoppimisen lisäys 40 opintoviikkoon. Siitä on palattu alaspäin ja tällä hetkellä määrä on 24 viikkoa. Ensi syksynä aloittavalle ryhmälle on tehty päätös lisätä 32 opintoviikkoon.

Perinteistä verhoilua opetettiin koulussa 70-luvun alkuun asti kunnes työelämäyhteistyön tiivistyttyä huomattiin ettei työelämässä ollut juuri tarvetta perinteisille työtavoille. Sen myötä perinteisen joustinverhoilun opettaminen lopetettiin ja siirryttiin kokonaan nykyaikaisiin teollisiin työtapoihin. Myös koulutuksessa pyrittiin toteuttamaan teollista työtapaa ja tehtiin enemmän sarjatyöprojekteja. Oli leikkaajia, ompelijoita päällystäjiä, jne. 80-luvun lopulta alkaen perinteinen verhoilu kysynnän myötä pikkuhiljaa palasi opetussuunnitelmiin ja sarjatöidenkin määrä opetuksessa väheni.

(jatkuu)

4(2)

3. Päijät- Hämeen alueella on edelleen paljon huonekaluteollisuutta ja verhoilijoita tullaan tarvitsemaan tulevaisuudessakin. Alueella tehdyn tulevaisuuskyselyn perusteella koulutukselle on edelleen tarvetta. Verhoilijoita on jäämässä paljon eläkkeelle ja yritykset tarvitsevat työvoimaa. Työ huonekaluteollisuudessa ei tunnu kuitenkaan olevan nuorison keskuudessa kovin suosittua tällä hetkellä ja valmistuvista harva haluaa työllistyä siten. Alan pienyritykset pystyvät kuitenkin työllistämään huonosti, vaikka töitä olisikin. Hakijoiden keski-ikä on hieman kasvanut ja jo aikuiset haaveilevat usein yrittäjyydestä. Opiskelijat odottavat koulutukselta myös yksilöllisyyttä ja henkilökohtaistamista, johon pyritään vastaamaan. Johtomme tekemä päätös työssäoppimisen lisäämisestä tarkoittaa kuitenkin sitä että oppilaiden suuntautumismahdolliset tulevaisuudessa ajoneuvo- tai perinteiseen verhoiluun supistuvat, koska alojen työssäoppimispaikkoja alueelta on vaikea saada.

4. Ikäluokat pienenevät ja hakijoiden määrä laskenee, mutta sisäänotettavien verhoilijoiden määrä ei laske ainakaan lähivuosina. Viime aikoina on ollut havaittavissa että opintonsa keskeyttävien määrä on lisääntymässä, ja asiaan yritetään löytää viisasten kiveä.

Myös tulevaisuudessa pyritään edelleen reagoimaan työelämässä tapahtuviin muutoksiin ja pysymään alan kehityksessä mukana.

Toivottavasti näistä on avuksi, vastaan mielelläni, jos joku asia jäi tarkemmin askarruttamaan.

Liitteen taulukko

Verhoilijaksi valmistuneet

vuosi	miehet	naiset	yhteensä
1966	16	0	16
60	11	2	13
71	11	0	11
72	12	2	14
73	7	4	11
74	10	5	15
75	9	5	13
76	10	4	15
77	8	5	12
78	9	5	14
79	9	4	13
80	8	2	10
81	14	2	16
82	6	6	12
83	11	4	15
84	5	6	11
85	10	4	14

86	5	4	9
87	5	9	14
88	6	10	16
89	1	12	13
90	2	6	8
91	3	4	7
92	1	8	9
93	1	13	14
94	1	10	10
95	1	12	13
96	1	9	10
2002			5
2003			8
2004			11
2005			14
2006			12
2007			9
2008			6
2009			7
2010			5
2011			14

Vesa Parkkinen
Verhoilun opettaja, Salpaus

1. Koska verhoilu-linja on perustettu oppilaitokseenne V: V. 1981
2. Paljonko opiskelijoita on valmistunut vuosittain (tiedot toivoisin mahdollisimman pitkältä ajalta) V: 2011: 11, 2009: 10, 2007: 12, aikaisemmista minulla ei valitettavasti ole tietoa. Lisäksi oppisopimusopiskelijat suorittavat tutkintoja vuosittain 3-5
3. Millaisia suurempia muutoksia koulutuksessa on tapahtunut vuosien varrella V: Tutkintojen perusteiden muutokset, viimeksi v. 2009. Aloimme tarjota jatkokoulutusmahdollisuutta opiskelijoillemme vuonna 1998.
4. Millaisena näette linjan ja opiskelijamäärän kehityksen tulevaisuudessa V: Vakaana ja tasaisena.

Vesa Taipale
Koulutusvastaava, puu- ja sisustusala

TTS
Rakentaminen ja asuminen
PL 5 (Kiljavantie 6), 05201 Rajamäki 050 3879 539

2 (2)

Hei,
tässä Keskuspuiston ammattiopiston tietoja:

1. Keskuspuiston ammattiopisto on alun perin ollut Invalidisäätiön ammattikoulu, jonka toiminta alkoi jo vuonna 1942 sotainvalideille tarkoitettuna ammatillisena koulutuksena. Verhoiluala on ollut alusta asti koulutusohjelmassa.
2. Vuosittain on otettu yksi uusi aloitusryhmä. Koska Keskuspuiston ammattiopisto on ammatillinen erityisoppilaitos, koulutusryhmät ovat pieniä. Ryhmässä on 8 -10 opiskelijaa. Näistä tutkintoon saakka on edennyt 5 - 8 opiskelijaa, joka on siis keskimääräinen vuotuinen valmistumismäärä hyvinkin pitkältä ajalta. Emme saa valmistuneiden määriä suoraan koneelta, emmekä ryhdy tätä varten selvittämään arkistotiedoista valmistuneiden eksakteja määriä.
3. Olemme kouluttaneet aikuiskoulutuksena myös verhoilijamestareita (verhoilijamestarin erikoisammattitutkinto) ehkä vuosikymmenen ajan. Tämän koulutuksen lopetimme v. 2011 vähäisen hakijamäärän takia. Nykyisissä verhoilu- ja sisustusalan perustutkintokoulutuksen opsin perusteissa on kaksi koulutusohjelmaa, verhoilijan ja sisustajan koulutusohjelma. Olemme siirtyneet kouluttamaan myös sisustajia siten, että vuosittain aloittaa myös yksi sisustusalan ryhmä. Tähän koulutukseen on huomattavasti enemmän hakijoita kuin verhoilijan koulutusohjelmaan.
4. Näyttää siltä, että hakijat verhoilijan koulutusohjelmaan ovat edelleen vähenemässä. Olemme kuitenkin toistaiseksi jatkamassa tätäkin koulutusohjelmaa yhdellä ryhmällä vuosittain.

Terveisin
Olli Daavittila
rehtori

Liite 3: Palautteenantolomake

Vastasiko kurssi odotuksiasi?

Miten arvioisit opetuksen?

1 2 3 4 5

Mitä kurssilla olisi pitänyt vielä käsitellä, oliko jotain turhaa?

Kehittämideoita?

Opetustilat, työvälineet?

Vapaa sana

Kiitos palautteestasi!